

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับกิจการลูกเสือไว้ว่า “กิจกรรมลูกเสือ มุ่งฝึกหัดอบรมให้มีความรู้ความสามารถพิเศษ ให้เด็กมีระเบียบวินัย ให้รู้จักเห็นใจ จริงใจต่อผู้อื่น พร้อมทั้งถือเอาเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเมตตา เผื่อแผ่ โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ นับเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง วินัย และความเมตตา เผื่อแผ่ที่ได้ศึกษาพิจารณาอย่างดีแล้ว จึงเป็นสิ่งที่บ้านเมืองต้องการ และเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ลูกเสือสามารถรักษา ส่งเสริม ความเป็นปึกแผ่นของคนไทยได้ในวันข้างหน้า และสามารถรกรงประเทศชาติให้เจริญมั่นคงตลอดไปได้ จึงขอให้ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคน ตั้งใจศึกษาวินัยและหน้าที่ของตนให้กระจ่าง โดยมีศรัทธา และปัญญา เพื่อให้การปฏิบัติตน ปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน สัมฤทธิ์ประโยชน์อันเป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองอย่างแท้จริง อันหมายถึงความอยู่รอดของบ้านเมืองซึ่งกล่าวได้ว่า งานลูกเสือมุ่งหมายที่จะอบรมเด็กให้สุจริต มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองต่อการฝึกลูกเสือทุกคน ให้บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในทุกๆทางที่พึงจะทำได้ ผู้ที่เข้าร่วมงานของลูกเสื่อย่อมจะมีความเต็มอกเต็มใจเสียสละ เชื่อถือ เชื่อมั่นกลมใส จริงใจและพากเพียร ที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมอันทรงคุณค่านี้ และมีประโยชน์เพิ่มพูนกว้างขวางยิ่งขึ้น” (พระบรมราโชวาท. 2531 : 2)

ขบวนการลูกเสือเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการปลูกฝังและฝึกฝนเยาวชนของชาติ ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป (สมชัย วุฑฒิปรีชา. 2535 :58) อีกทั้งกิจกรรมลูกเสือนั้นยังเป็นพระราชมรดกอันล้ำค่าอย่างยิ่งที่องค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานไว้ มุ่งพัฒนาคนในชาติให้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน (ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. 2535:61) ด้วยตระหนักในความสำคัญของกิจการลูกเสือ พระองค์ทรงสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติขึ้นเมื่อ

พ.ศ. 2454 ซึ่งเป็นประเทศอันดับที่ 3 ของโลก และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้มีการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตาม โรงเรียนต่างๆ พร้อมทั้งโปรดเกล้าฯ ให้ตราข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้น นอกจากนี้แล้วยังทรงจัดตั้ง “สภาลูกเสือแห่งชาติ” และ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสูงสุดของคณะลูกเสือแห่งชาติอีกด้วย

คำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ คำปราศรัย และคำบรรยายของบุคลากรทางลูกเสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชปณิธานขององค์ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่เรานั้นมีความจำเป็นต้องพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างต่อเนื่อง การที่ได้รับทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต ผนวกกับการคาดการณ์เกี่ยวกับความต้องการของศักยภาพเยาวชนนั้น ผู้ใหญ่ต้องเตรียมวางแผนจัดโครงสร้างของงาน และเตรียมเครือข่ายที่มีความเหมาะสมกับวัยของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้รวมทั้งการเตรียมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีคุณภาพด้วย (กอง วิสุทธารมณ. 2530 : 36)

อย่างไรก็ตามปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ยังมีสาเหตุมาจาก ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือขาดทักษะทางวิชาลูกเสือ ไม่มีวุฒิทางลูกเสือและยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือยังไม่ถูกต้อง กล่าวคือ ยังมีการสอนกิจกรรมลูกเสือ ในลักษณะวิชาการมากกว่าการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง ในบางโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนมาก แต่มีครูผู้สอนน้อย เมื่อถึงเวลาสอนกิจกรรมลูกเสือ จึงสอนและกำกับดูแลไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ การกำหนดความรับผิดชอบงานกิจการลูกเสือให้เหมาะสมกับวุฒิและประสบการณ์ของครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพราะถ้าจำนวนครูผู้สอนมีปริมาณเพียงพอ และครูมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดี และเพียงพอแล้ว การดำเนินงานด้านกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จะได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นทรศนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ทำหน้าที่สอนจริงในโรงเรียน (สัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 85 คน ที่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ จำนวน 1 รุ่น เมื่อ เมษายน 2548)

การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ปัจจุบันพบว่ามีปัญหามากมาย ได้แก่ การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเท่าที่ควร ทำให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่สามารถนำความรู้ทั้งทางวิชาการ ทักษะ ประสบการณ์และสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในสถานศึกษาให้เป็นผลสำเร็จเท่าที่ควร อีกประการหนึ่งคือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือบางคนไม่ตั้งใจอบรมสั่งสอนลูกเสือ ตามอุดมการณ์ลูกเสือ แต่มุ่งที่ตนเองเป็นหลัก อาทิ การขอเหรียญตรา การสอนตามหน้าที่ ตามที่กำหนดให้เท่านั้น (เพทาย อมาตยกุล. 2531 : 50)

ดังนั้นการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านสถานที่ และด้านการวัดประเมินผล ถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทราบและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพราะเป็นผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน อย่างไรก็ตามปัจจัยเกี่ยวกับคุณภาพของบุคลากรในวิชาลูกเสือก็ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการส่งเสริมพัฒนา กิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยส่วนรวม (วิเชียร อุตสาห์. 2542 : 48)

และจากการที่ผู้วิจัยเป็นวิทยากรผู้ให้การอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือของจังหวัด กภาพสินธุ์ และของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสินธุ์ เขต 3 ทุกประเภท ทั้งลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ รวมทั้งเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือประจำ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจชั้นที่ 5 ชั้นปฏิบัติการและประเมินผล ได้ออกประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสินธุ์เขต 3 พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการสอนตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร โดยจะนำเวลาของวิชาลูกเสือไปสอนในกิจกรรมอื่น ๆ หรือวิชาอื่น และจะทำการสอนจริงในภาคเรียนสุดท้ายก่อนออกเดินทางไกล และก่อนเข้าค่ายพักแรมประจำปี ประมาณ 2 สัปดาห์ จึงทำให้ไม่สามารถนำเอาวิชาลูกเสือมาให้ความรู้ ประสบการณ์ ตามหลักการของลูกเสือ

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่และมีส่วนรับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสินธุ์ เขต 3 และมีความตั้งใจที่จะดำเนินการศึกษาค้นคว้าหา รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสินธุ์ เขต 3 เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) เป็นสารสนเทศสำหรับผู้สนใจ และได้รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนต่าง ๆ ให้ตรงตาม เป้าหมาย วัดดูประสงค์ และหลักการของลูกเสือ ต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสินธุ์ เขต 3 เป็นอย่างไร

2. รูปแบบที่เหมาะสมของการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของรูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญ
รุ่นใหญ่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือของโรงเรียน สังกัดสำนัก
งานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2. เพื่อพัฒนารูปแบบในการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ให้มีความเหมาะสม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตของเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนการวิจัย
ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษารูปแบบของการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่น
ใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การบริหารงานธุรการ ซึ่งประกอบด้วย งานทะเบียน งานการเงิน
งานพัสดุ งานบุคลากร(ผู้สอน-ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ) และงานอาคารสถานที่

1.2 การบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรการสอน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการรายงาน

2. ประชากร พื้นที่ และเวลา

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 84 คน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จำนวน
1,520 คน จากโรงเรียน 84 แห่ง ในปีการศึกษา 2549 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 84 คน และผู้บังคับบัญชา
ลูกเสือที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากิจกรรมลูกเสือ จำนวน 84 คน

3.1 ผู้บริหารใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 84 คน

3.2 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้บริหารสุ่มจากผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากิจกรรมลูกเสือ จำนวน 84 คน

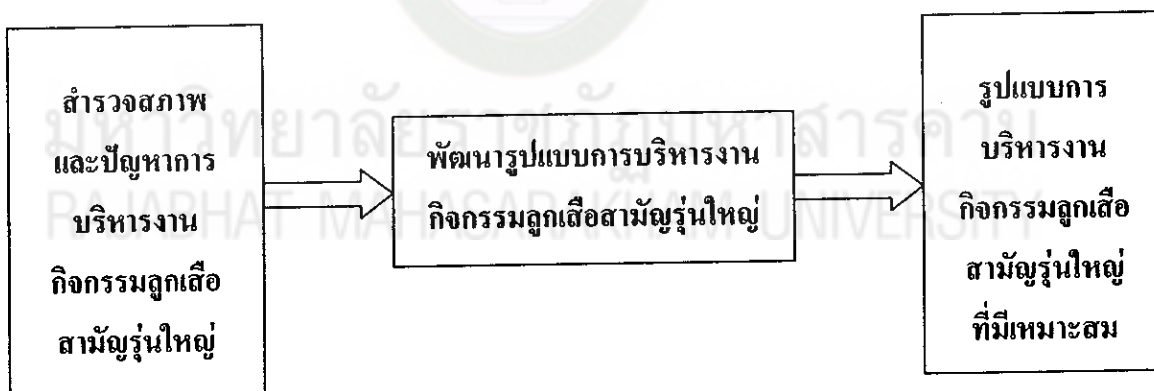
4. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของรูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 2 ด้าน ตามแนวทางการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (ระเบียบบริหารสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2533 : 18) ได้แก่ การบริหารงานด้านธุรการ และการบริหารงานด้านวิชาการ ดังนี้

1.1 การบริหารงานด้านธุรการ

1.1.1 งานทะเบียน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับทะเบียนของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.1.2 งานการเงิน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับการเงินทุกประเภทของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.1.3 งานพัสดุ หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.1.4 งานบุคลากร หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.1.5 งานอาคารสถานที่ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.2 การบริหารงานด้านวิชาการ

1.2.1 งานหลักสูตร หมายถึง งานที่บริหารเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งกองลูกเสือและสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน เป็นผู้กำหนด

1.2.2 งานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง งานที่บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในข้อ 1.2.1

1.2.3 งานวัดผลประเมินผล หมายถึง งานบริหารที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.2.4 งานรายงาน หมายถึง งานบริหารที่เกี่ยวกับการรายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ต่อผู้บริหาร โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง แนวทาง
ขอข่าย ขั้นตอน การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในด้านธุรการ และงานด้าน
วิชาการ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยได้รับการยืนยัน(Confirm)จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

3. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือ และมีวุฒิทางลูกเสือในระดับ
วูดแบดจ์ 3 ท่อน หรือ วูดแบดจ์ 4 ท่อน และมีความรู้ความสาม เรดด้านการบริหารสถานศึกษา

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์
เขต 3 ที่เปิดสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY